

Pirmā nodaļa

Skola. Nepatikšanas sākās

Tai rītā, kad viss šis ļembasts sākās, uz skolu es braucu visai sliktā garastāvoklī. Nē, it kā jau vajadzētu priecāties – priekšpēdējā diena pirms vasaras brīvdienām! Neviena vairs neko neuzdod, atliek vien nodot bibliotēkā mācību grāmatas, nekaitināt skolotājus un gaidīt to brīdi, kad tiks pasniegta liecība. Un brīvība varēs sākties!

Tomēr atšķirībā no klasesbiedriem, kam vasara nozīmēja ceļojumus ar ģimenēm, laisku dzīvi Jūrmalas vasarnīcā vai, sliktākajā gadījumā, lauku burvību pie omītes kaut kur ziedošā Gaujmalā, man tā nesolīja neko, izņemot netīru darbu autoservisā un garlaicīgu nīkšanu tveices pārņemtajā pilsētā. Es jau otro gadu mainīšu mašīnām eļļu, pelnot naudu skolai.

Arī Sarkandaugavas dzīvoklī es mitinos gluži viens, ja neskaita veco Freimaņkungu – kalsnu un salīkušu vīru, mana tēta tēvabrāli, turklāt gauži garlaicīgu un mazruņīgu tipu, kurš lasa *Latvijas Avīzi*, skatās *Panorāmu*, bet svētdienās apmeklē visus iespējamus dievkalpojumus, kādi vien tuvākajā apkārtnē pieejami. Par mammu es negribu runāt. Teikšu tikai vienreiz – kopš dienas, kad

viņa iegāja veikalā nopirkt maizi un pienu, bet veikalam iebruka griesti, mammas vairs nav.

Bet tētis...

Viņš it kā ir. Tomēr, kopš ar mammu notika *tas*, viņš kļuvis īgns, nerunīgs un bieži dzer. Vai vismaz dzēra, kamēr bija šeit, Rīgā. Nu jau trīsarpus gadus tētis strādā Londonā. Reizi nedēļā viņš mums zvana, reizi mēnesī sūta Freimaņkungam trīs simt angļu mārciņu par manu skološanu un uzturēšanu. Freimaņkungs burkšķ, ka tas esot ļoti maz un arī pensija viņam niecīga, bet malka dārga. Tā nu es dzīvoju. Vecā mājā, kur dzīvokli ir tikai krāsns apkure, aukstais ūdens virtuvē un sausā ateja kāpņu telpā.

Mācos es lielajā Valdemāra ielas skolā – tā skaitās diezgan prestiža. Freimaņkungs, kurš pats ir beidzis kaut kādu arhitektūras institūtu tālajā Krievijā un visu mūžu projektējis pilsētas kanalizācijas ietaises, vienmēr uzsver, ka galvenais ir nevis vienkārši izmācīties, bet izmācīties labā skolā.

– Sakari nozīmē visu, citādi visu mūžu tāpat kā es noņemsies pa kanalizāciju, bet pilis būvēs citi, – Freimaņkungs saka.

Sakaru tomēr kā nav, tā nav, jo arī īpašu draugu skolā man nav. Es nevarētu apgalvot, ka esmu iecienītākais puisis klasē. Drīzāk gan otrādi. Nē, es nesūdzos! Vienkārši mūsu Sarkandaugavas dzīvoklītis atrodas tālu no centra. Es braucu uz skolu ar autobusu. Savukārt mani klasesbiedri dzīvo tepat centrā. Daudzi no viņiem atskrien uz stundām kājām, jo viņu mājas ir tepat – pāri ielai. Citus no rīta atved ar auto, dažus – pat auto ar personisko šoferi. Kāda nu tur lielā draudzība, ja viņi

pērk jaunas drēbes labos veikalos un cits citam lielās, ka nedēļas nogalē bijuši Alpos paslēpot! Es savu lietoto apģērbu pērku *Degās* un ziemā slidinos no apledojuša kalniņa tepat kaimiņmājas pagalmā. Tie ir lielumi, kurus grūti salīdzināt. Bet es to ne pārāk ņemu galvā. Kāda jēga, vai ne?

Droši vien, ja man torīt nebūtu bijis tik slikts garastāvoklis, es būtu pamanījis, ka ar mani notiek kaut kas savāds. Bet iepriekšējā vakarā, salasījies *Ilustrētajā Zinātnē* par Ūriju Helleru, ekstrasesu, kurš ar domas spēku jau agrā jaunībā spējis saliekt karotes vai rokas pulksteņa rādītājus, es līdz diviem naktī centos koncentrēties uz savu veco modinātājpulksteni zaļi krāsotā dzelzs korpusā. Man tā gribējās saliekt lupatās viņa rādītājus! Tad nu es koncentrējos, koncentrējos... līdz sešos no rīta mani ar sāpošu galvu uzmodināja modinātāja pretīgais pļarkšķis. Tā rādītāji, protams, bija tikpat taisni kā iepriekšējā vakarā. Taisnību sakot, tiktāl – nekā neparasta.

Dīvainības sākās, braucot uz centru. Autobusa pieturā septiņos no rīta – laikā, kad visi cilvēki dodas uz darbu vai mācībām, – neviena nebija! Es braucu uz skolu piecreiz nedēļā, tāpēc, ticiet man, tas ir augstākajā mērā neparasti! Mūsu lielajā pilsētā tā vienkārši nemēdz notikt. Bet torīt man joprojām sāpēja galva un viss bija vienalga. Es neievēroju pat to, ka arī maršruta autobuss bija pilnīgi tukšs! Nopīkstinājis e-talonu biļešu lasītājā, vienkārši atkritu tuvākajā sēdvietā pie loga, pat nenovērtēdams lielo veiksmi – ka turpmākās četrdesmit minūtes līdz skolai man nebūs jāstāv kājās, kā tas visbiežāk arī notika.

Nākamajā pieturā autobusā iekāpa tikai viens braucējs. Pavisam savāds tipiņš! Pat nezinu, kā lai viņu

appraksta. Punduris? Nē, viņš tiešām bija maza auguma, bet ne jau punduris. Mēs ar klasi bijām uz liliputu cirku; es zinu, kādi izskatās punduri! Šis bija drīzāk strups un mazs, bet plats kā parādes durvis. Diezin vai garāks par manu metru un četrdesmit sešiem centimetriem. Vecs? Ne vecāks par manu tēti, bet tāds šausmīgi nolietots. Krunkains, retu bārdu, šķidrām matu pinkām, kas uz pakauša kūļājās, sasieta nekārtīgā zirgastē. Neciešu šos vecus ar bizēm! Lai arī bija maija beigas, viņš bija tērpi sarkani melnā vilnas mētelī ar netīru oderi un garu, plarzīgu, tikpat apvazātu bārksainu šalli ap kaklu. Un tas viss – siltā pavasara dienā, kad, kā teiktu Freimaņkungs, saulīte pa zemes virsu staigā.

Reiz rudenī mums Dzejas dienu laikā uz skolu atveda vienu resnu onkuliņu, kurš stāstīja, ka esot liels lirikas meistars, – viņam bija uz mata tāda pati šalle. Tomēr, ja dzejnieks kā tāds bomzis diezgan nepatīkami oda pēc alus un lietus samērcētām drēbēm, tad šo par klaidoni nosaukt būtu ļoti grūti. Viņš jau pa gabalu smaržoja pēc laba franču odekolona. Tāda paša, pēc kāda smaržo Iva-riņa tētis, kad viņš melnā mercedesā reizēm no rīta atved dēlu uz skolu. Esmu ievērojis šo smaržu. To ir grūti nepamanīt.

Turklāt galvā šim tipam bija noplukusi hūtīte ar tādiem kā naglas durtiem caurumiem.

“Droši vien tie domāti ventilācijai brīžos, kad pauris uzkarst,” es nodomāju.

Lai šis savādais portrets būtu pilnīgs, dīvainis turēja rokās vecas, celofānā ievīstītas šujmašīnas korpusu. Tieši korpusu, jo bija redzams, ka tai iekšā nekā nav.

– Vai brīvs? – viņš jocīgi piesmakušā balsī vaicāja.

– Uhu! – es pamāju ar sāpošo galvu, bet pie sevis nodomāju: “Vecais kretīns, vai tev tiešām tukšā autobusā vietas par maz, ka jābāžas virsū ar savām grabažām!”

Dīvainais ar bizi apsēdās man pretī un labu brīdi knosījās tā, it kā dibenā viņam durtos mazas, bet asas saspraudītes. Es gan nekā tāda uz sēdekļa nemanīju. Varu jums to apzvērēt! Viņš ilgi tirināja kreiso kāju, smīnīgi blenzdams uz savu dzelteno un pamatīgi nomīņāto šņorzābaku. Un tad pēkšņi dīvainis zem deguna norūca: – Autobusā tukšs ir tāpēc, lai mēs abi varētu aprunāties.

“Droši vien atkal kāds pedofils! Tūlīt piedāvās konfektes,” es secināju un turpināju klusēt. Mūsdienās pat bērnodārzā māca, ka ar svešiem onkuļiem sarunas autobusā uzsākt nedrīkst. “Vai varbūt vienkārši šizofrēniķis!”

Zirgastainis saprotoši pasmaidīja un, par laimi, aizvērās, turpinot aplūkot savu nošķiebtu zābaku. Tā klusējot, mēs braucām labu brīdi, līdz, autobusam šķērsojot lielo Valdemāra ielas un Senču ielas krustojumu, dīvainais ar bizi pēkšņi palēcās un, pieliecies man pie auss, teica: – Redzu, tu neesi no runīgajiem puisiem, bet mani ir atsūtījis ordenis, lai paziņotu tev – ne par ko nebrīnies! Pavisam drīz sāksies dīvainas lietas, bet tev jāsaģlabā miers. Atceries! Lai kas arī notiktu, saģlabā mieru! Ordenis par tevi parūpēsies.

“Kāds vēl ordenis? Droši vien onkulītis šorīt tā paagrāk izlaists no Tvaika ielas klīnikas!” es nodomāju un turpināju klusēt. Apspriesties ar jukušiem pedofiliem jau no paša rīta nav nekāds labais stils. Par laimi, nekāda turpinājuma mūsu sarunai nebija. Pat piedāvājuma panaškēties ar konfektēm ne.

– Tagad man laiks izkāpt, jo baidos, ka mūs izseko un var noklausīties! Bet mēs tiksimies drīzāk, nekā tu vari iedomāties! – Zirgastainais piemiedza man ar aci, paņēra savu šujmašīnu un prom bija. Gaisā novējoja laba odekolona smarža, bet šoreiz pieturā autobusā burtiski iebruka vesels bars brauktgribētāju. Tā, itin kā patiesi kāds būtu visu tā sarīkojis, lai mēs autobusā varētu parunāties, un tagad, kad saruna bija beigusies, visi censtos atgūt nokavēto. Autobuss sakustējās, un pietura drīz vien izgaisa skatienam. Tikpat ātri kā dīvainais tips ar šujmašīnu no manas sāpošās galvas.

Tad pienāca arī mana pietura. Kad kāpu ārā no autobusa, ausīs pēkšņi ieskanējās viegli piesmakusī balss: – Aizmirsu pateikt, ja gribi saliekt pulksteņrādītājus ar domas spēku, tad raidi domu strauji kā sitienu pa futbola bumbu. Lai satriektu – jārīkojas spēji!

Godīgi sakot, es no izbīļa gandrīz palēcos – kā vispār kāds kaut ko tādu varēja zināt?!

Pats dīvainākais bija tas, ka, ne palūkojoties ārā pa logu pieturā, ne atskatoties atpakaļ autobusā, dīvainā tipa caurajā hūtītē vairs nekur nebija. Resna kundzīte ar diviem iepirkumu tīkliņiem garlaikoti pētīja transporta kustības shēmu. Bariņš manu skolasbiedru no blakus klasēm, bioloģijas skolotāja Prēdele, sauca par Rozīni, – tas arī viss. Tā nu es sāpošu galvu un pamatīgi apjucis tenterēju uz stundām.

Kā tās pagāja? Ar šo garlaicīgo stāstu nav vērts kavēt jūsu uzmanību. Paši esat skolā gājuši un labi zināt, kāda ir priekšpēdējā mācību gada diena, kad skolotāji visos priekšmetos steidz izlikt gala atzīmes. Tie audzēkņi,

kuriem viss kārtībā, nav parādu, neizdarītu darbu, sēž iespējami klusāk, lai pēdējā brīdī nenokaitinātu skolotājus un neuzrautos uz nepatīkšanām. Savukārt tie, kuriem draud nesekmība, vai tie, kuru liktenis izšķiras starp zemāku un augstāku atzīmi, protams, cenšas, cik tik vien spēka, lai glābtu vai labotu, ko vēl var labot, burtiski spietojot ap skolotājiem – nu, lūdzu, skolotāj! Ierasta ainiņa, vai ne?

Man šī luncināšanās ap skolotājiem riebjas. Es cenšos visas lietas kārtot laicīgi. Laikam aizmirsu pateikt, ka mācos tīri labi. Varbūt neesmu teicamnieks, tomēr zemākās atzīmes liecībā man šogad būs seši algebrā un septiņi ģeometrijā. Nu nepatīk man tā rēķināšana!

Nujā, par to priekšpēdējo skolas dienu.

Es sēdēju stundās klusi un mierīgi, cenšoties neuzprasīties uz nepatīkšanām. Laiks gāja, tomēr sajūta, ka šodien kaut kas nebūs īsti kārtībā, auga augumā. Pat ne tāpēc, ka bižainā Kate man iemeta ar dzēšamgumiju un rādīja mēli, bet es viņai neatbildēju tikai tādēļ, lai nepievērstu skolotājas uzmanību. Tā nu gan ir baigā kaza – Kate, protams. Teicamniece! Visur bāž savu degunu! Un sūdzas klases audzinātājam par katru sīkumu. Tomēr stāsts jau nav par neciešamo bižaino Kati, bet gan par kņudošo nepatīkšanu sajūtu, kas auga augumā, neraugoties uz to, ka skolas diena strauji tuvojās beigām.

Kad noskanēja pēdējais zvans, visi, protams, devās kur nu kurais. Es kopā ar bariņu klases zēnu posos aiziet uz Esplanādi palēkāt uz batuta. Bijām jau izgājuši uz ielas, kad pēkšņi atcerējos, ka joprojām neesmu paņēmis no sava garderobes skapīša sporta tērpu. Vecā galva! Atstāt

to skolā uz visu vasaru, protams, būtu pēdējā muļķība. Norunājis tikties ar puikām Esplanādē, devos atpakaļ uz skolu un kāpu lejup pa akmens trepēm puspagrabā uz mūsu garderobi, meklējot pa kabatām sava skapiša atslēgu. Labāk nebūtu to darījis!

Garderobē es uzrāvos uz skolas lielākā riebekļa – Skaidas. Viņš tur bija kopā ar saviem pakalpiņiem – Jaņķeli un Elvi. Skaida ir gadu vecāks par mani, tāds garš, pumpains lamzaks. Runā, ka viņa sencis esot ne īsti bijušais bandīts, ne īsti bijušais čekists. Biezais, no kura visi baidās. Par to, ka vecajam Skaidiņam nenoliedzami ir ietekme uz skolas vadību, varat būt droši. Par tādām ziepēm, kādas vāra Skaida, jebkurš cits jau sen no mūsu smalkās ģimnāzijas būtu ticis izslēgts. Bet paņiņam maks ir pietiekami biezs, tāpēc dēliņš turpina krist visiem uz nerviem. Jaņķelis un Elvis mācās paralēlklasē. Tos divus varētu neņemt pārāk nopietni, bet aiz Skaidas muguras abi jūtas neaizskarami. Šī trijotne pamatā nodarbojas ar mazo puiku pazemošanu. Parasti viņi izvēlas augumā sīkākus. Iekausta, atņem naudu, iebāž ar galvu atkritumu urnā vai kādreiz garāmejojot vienkārši tāpat iesper ar kāju pa dibenu un skaļi zviedz, kad mazais raudādams lokās uz grīdas. Man, par laimi, ar viņiem nav bijis nekādu attiecību, tomēr zinu – vienatnē labāk šo kompāniju nesatikt. Dažiem maniem klasesbiedriem tas jau ir slikti beidzies.

Ak vai, šoreiz laikam bija mana reize. Ienākot garderobē, ieskrēju tieši lāča nagos! Cerēt uz to, ka mani te kāds paglābs – skolas priekšpēdējā mācību dienā, kad garderobi tikpat kā neviens vairs neizmanto, – būtu liels naivums.

– Ā, rekur atnācis īru bomža mazais bomzēns! Ei, sīkais lutausi! – mani pamanījis, iebļaujas Jaņķelis.

Tas, ka mans tētis strādā Londonā, nevienam skolā nav īpašs noslēpums. Arī augumā neesmu padevies, un ausis man ir diezgan lielas. Mierinu sevi ar domu, ka vismaz ziemā var uz tām atbalstīt cepuri, lai tā nekristu uz acīm. Varētu jau mēģināt paskaidrot šim aunam, ka Londona atrodas Anglijā, nevis Īrijā, tomēr tas neko būtiski nemainītu. Tāpat mani tūlīt sitīs.

– Vai tu arī vasarā dosies uz Dublinu atejas mazgāt? – ņirdz Elvis.

Turpinu neatbildēt un klusējot slēdzu vaļā skapīti, lai izņemtu maisiņu ar treniņtērpu. Kāda jēga runāt? Visticamāk, mana atbilde būs tikai ierosinājums tam, lai šo ķēmu acīs es pārvērstos par boksa bumbieri. Ar acs kaktiņu pamanu, ka garderobes durvīs pavīd Kates biželes. Bet varbūt man tas tā tikai izliekas, jo garderobē neviens neienāk. Es arī nemaz negribu, lai kāds redzētu, kā mani tūlīt pazemos, kur nu vēl mūsu klases meitenes.

– Paskat, Skaida, cik tas īru bomzis lecīgs! – saka Elvis. – Pat nesveicinās! Laikam lepns palicis.

Jaņķelis pieskrien man klāt un iebelž kārtīgu dunku pa plecu. – Šampinjons!

Viņa dūre trāpījusi man pa muskuli, tas neciešami smeldz. Mēs, klases puikas, šo sitienu saucam par stīvo, jo roka pēc tam kādu brīdi negrib kustēties. Ja es viņam tagad atbildētu, trijatā viņi mani pārvērstu par kotleti. Paņemu rokā audekla maisiņu ar treniņtērpu, sporta korpēm, neizdzertu minerālūdens pudeli un turpinu klusēt. Tāpat jau piekaus – trīs pret vienu. Man nav izredžu, bet es viņiem vismaz nedošu to prieku sevi izprovocēt.

Elvis mani pagrūž tā, ka sāpīgi atsitos ar muguru pret skapīšu rindas durvīm. Skapīši žēli nograb. Tāda sajūta, ka metāla durvis no mana svara ieliecas.

– Ei tu, sīkais bomzi, kāpēc ar maniem draugiem nesveicinies? Tev ko, skolā nemāca, ka, ieraugot vecākus onkuļus, jāsaka labdien? – Pastūmis malā savus pakalpiņus, uz notikumu skatuves, dūres vīstīdams, iznāk Skaida.

Viņš tūlīt sitīs!

To, kas notiek tālāk, grūti izskaidrot.

Kā no malas dzirdu balsis. Vienu, tad otru. Pirmā ir sveša, bet kaut kur dzirdēta.

– Lai satriektu – jārikojas spēji! – tā saka.

Otra balss. Laikam taču tā ir mana, bet ļoti lecīga. Tā atcērt Skaidam, ka netaisos sveicināt visus šīs skolas pumpainos stulbeņus.

Skaida apmulsumā izbola acis, bet tas ir tikai uz brīdi, jo jau nākamajā mirklī viņš gāž man ar dūri.

Es daļēji izvairošos no sitiena. Viņa dūre man pārsit apakšlūpu, un mutē ieplūst asiņu garša. Ar labo roku milzu dusmās trieciu viņam sejā savu sporta tērpa maisiņu. Aiz audekla rokturiem sakampts, tas šņācot apraksta gaisā slaidu loku un smagi atsitās (tajā iekšā taču ir gandrīz pilna stikla minerālūdens pudele!) pret Skaidas piņņaino fizionomiju. Noskan dobjš būkšķis un izmisīgs Skaidas brēciens. Pēc mirkļa lielais lamzaks vārtās pa grīdu, asiņaino seju saķēris.

– Mans deguns! – viņš auro.

Jaņķelis un Elvis, redzot savu bosu šādā stāvoklī, metas mukt. Elvi es panāku un no sirds speru viņam ar kāju pa pēcpusi. Pakalpiņš ar būkšķi ielido garderobes

skapīšos. Jaņķelis ir izveicīgāks. Viņš pamanās izsprukt pa durvīm, pirms tiek panākts.

– Kas tur lejā, garderobē, notiek? – dzirdu skaļu skolas apsarga balsi un straujus soļus uz kāpnēm.

Man nav ne mazākās vēlmes ar viņu tagad izskaidroties!

Uzmetu savas mantiņas uz atvērtā puspagrabstāva loga augstās palodzes, palecos, pievelkos un izlienu skolas pagalmā. Palodze ir pamatīgi noputējusi, bet man nav laika tīrīties. Skrienu, cik jaudas, ārā uz ielas. Asiņains, pārsistu lūpu, netīrām drēbēm. Līdz luksoforam, pāri ielai, lai ātrāk nozustu šķērsielā, no kurienes nav redzama skolas ēka.

Šķērsiela pēcpusdienas tveicē ir gandrīz tukša. Gājējus uz tās nemana. Arī automašīnu tikpat kā nav. Vien gabalu uz priekšu piestājis dzeltens *Volkswagen* busiņš ar košu uzrakstu *Ziedi un krāšņu augi*. Burts *m* droši vien atlupis un pazudis. Ap busiņu likņā divi paveci vīri vienādi brūnos darba kombinezonos.

Aizelsies straujiem soļiem eju augšup pa uzkalnā vedošo ielu. Domas manā galvā izmisīgi šaudās. Esmu pamatīgā ķezā! Kautiņš garderobē man noteikti nepaies secen. Liecinieku nav. Skaida droši vien nosūdzēs sencim, ka esmu pirmais sācis un viņu piekāvis. Jaņķelis ar Elvi sacīs to, ko liks Skaida. Galu galā pa ādu dabūšu es, nevis viņš ar savu bagāto papucīti. Sasodītas ziepes! Un tas viss priekšpēdējā skolas dienā!

Esmu nonācis blakus dzeltenajam *Volkswagen* busiņam. Likņājošie vīri savā starpā kaut ko runā, bet viņu saruna līdz manai apziņai nenonāk, jo esmu pārāk sa-traukts.

– Vai šis zellis ar asiņaino lūpu nav tas pats, kuru mums šodien pasūtīja Dornbušs? Noskenē!

– Kas tur ko skenēt, te jau pa gabalu redzams, ka ir īstais. Tikai slikais laikam ar kādu saplūcies. Grāb tik ciet!

Manu elkoni sažņaudz pēkšņs un dzelžains rokas tvēriens, mutei priekšā aizšaujas stipra un pēc tabakas smirdoša plauksta. Grabēdamas atveras bīdāmās sāndurvis, un es, izmisīgi spirinādamies, jūtu, ka mani tūdaļ ievilks dzeltenajā busiņā. Vīri vienādi brūnajos kombinezonos nav nekādi skolas garderobes vārguļi, kas spārda mazos zēnus un iedomājas sevi par baigajiem varoņiem. Nespēju izrauties no viņu tvēriena!

Tajā brīdī, kaucot riepām, manā acu priekšā iznirst vēl viens busiņš – tizli gaišzils *Ford Transit*. Tas nebremzējot traucas virsū dzeltenajam *Volkswagen* busiņam. Atskan pamatīgs blīkšķis, šķind stikli, lūst plastmasa, žēli čīkstot, liecas dzelži. No trieciena dzeltenais busiņš pamatīgi palecas, tā priekšdurvis atsprāgst vaļā un kārtīgi iebliež tiem, kas mani sagrabuši. Viņi abi noveļas uz trotuāra, bet es esmu brīvs.

Apjukumā stāvu, muti atpletis, un redzu, kā atveras arī gaišzilā *Ford Transit* durvis. Pa tām izlec tas pats dīvainais tips hūtītē ar zirgasti un plarzīgo šalli, kurš man no rīta piesējās autobusā. Padusē viņam pasists šujmašīnas korpuss. Tas pats, kas no rīta.

– Ko stāvi kā miets, vai neredzi, ka tagad ir īstais brīdis mukt! – viņš uzsauc man. – Skrienam, kamēr tie abi lempji vēl nav atžilbuši.

No rīta autobusā man šis tips šķita pilnīgs pakaļa, bet tagad saprotu, ka prātīgākais būtu viņam paklausīt. Mēs skrienam augšup pa Stabu ielu gar alus brūža sētu

apmēram puskvartālu, un tad mums blakus nočīkst bremzes un parādās vēl viens tarkškošs *Ford* busiņš. Tā krāsu es neievēroju, bet kāda gan tam jēga? Pie stūres sēž kārns ūsainis ar smieklīgu un vecmodīgu cepuri galvā kā Čārlijam Čāplinam. To laikam sauc par katliņu, vismaz Freimaņkungs man reiz tā stāstīja.

– Kāpiet iekšā! Ātrāk! Arī Dornbuša aģenti jau ir noza-
guši no stāvvietas auto un tūdaļ būs mums uz pēdām. –
To padzirdējis, zirgastainais tips hūtītē atrauj durvis un
elsdams ielec busiņā – gaisā nopland viņa plarzīgā šalle.

– Cik ilgi tu stāvēsi?! – viņš man uzbļauj. – Es zinu,
ka tikai muļķa puikas kāpj svešos auto pie svešiem onku-
ļiem! Pats šo briesmu stāstu savulaik izdomāju, bet, tici
man, ja nonāksi Dornbuša nagos, tu vēlēsies, lai tevi
labāk desmitreiz piekautu Skaida skolas garderobē visu
klases meiteņu klātbūtnē! Un galu galā tu taču reizi par
visām reizēm gribēsi uzzināt, kādās nepatīkšanās esi
iekūlies.

Viņa vārdi mani negaidot pārlicina. Un neizbrīna.
Tobrīd mani vairs nekas nespēj izbrīnīt. Es izdaru kaut ko
tādu, ko neviens normāls skolas bērns nekad nedarītu.
Iemetos svešajā busiņā. Zirgastainais aizcērt durvis, un
auto, riepām kaucot, uzņem ātrumu.

– Piesprādzējieties! – sauc garais ūsainais pie busiņa
stūres. – Šī nav veco ļaužu pansionāta pastaiga pie botā-
niskā dārza puķu dobēm!

Nesamazinot ātrumu un signalizējot, busiņš pie sar-
kanās gaismas šķērso Skolas ielas krustojumu. Dzirdu,
kā kauc bremzes tiem, kam esam izskrējuši priekšā un
aizšķērsojuši ceļu. Tik vien pagūstu kā piesprādzēties
pie sēdekļa, kad līdzīgā stilā šķērsojam arī Baznīcas ielu.

– Velns lai parauj, viņi jau mums seko! Skaties, tas melnais *Mercedes* taksometrs! Tie noteikti ir abi Dornbuša kranči, – veroties busiņa aizmugures stiklā, satraucies saka no rīta satiktais zirgastes īpašnieks. – Tev jānogriežas uz Brīvības ielu, Juglas virzienā. Tā ir gandrīz vienīgā kaut cik platā Rīgas centra iela, kur bez grūtībām varu atvērt avārijas portālu.

– Zinu, – atkliedz garais pie stūres. – Tagad turieties!

Pārkāpjot visus iespējamus satiksmes noteikumus, riepām kaucot, mūsu busiņš izgriežas uz Brīvības ielas. Manuprāt, mēs izbraucam šo pagriezienu uz diviem riteņiem kā īstā gangsteru filmā! Paskatos atpakaļ un redzu sekotājus – līdzīgu manevru veic arī melns *Mercedes* taksometrs. Pamanu, ka tajā tiešām sēž tie paši divi brūnajos kombinezonos, kuri pirmīt mani centās iedabūt dzeltenajā busiņā. Ir kāda lieta, kas mani iepriecina vairāk, – aiz melnā taksometra mums seko ceļu policijas auto ar ieslēgtu bākuguni un sirēnu. Paldies Dievam, esam pamanīti!

– Nekavējoties samaziniet ātrumu un apstājieties! – skaļrunī skan barga balss, bet neviens tai pat nedomā klausīt.

– Policija! – es iesaucos.

– Piedod, bet taviem policistiem te rokas ir krietni par īsām! – norūc tas ar zirgasti. – Būtu labāk, ja viņi nemaisītos pa kājām, kamēr paši nav iekūlušies pamatīgās nepatīkšanās.

Mežonīgā ātrumā patraucamies garām Dailes teātrim. Miera ielas krustojumā mūsu sekotāji gandrīz vai saduras ar tramvaju, bet pēc brīža jau atkal min mums uz pēdām. Mēs padrāžamies garām Jaunajai Ģertrūdes

baznīcai. Busiņa motors gaudo tā, it kā gatavotos eksplodēt. Tallinas ielas krustojumā luksoforā deg sarkanā gaisma, bet mums tā neeksistē. Busiņš traucas tālāk, atstādams aiz sevis pamatīgu dūmu vērpēti.

– Ver taču ātrāk vaļā portālu! Ar šo veco kleberkasti mēs no viņiem nekur tālu neaizmuksim! – sauc garais pie stūres.

Dīvainis ar zirgasti jau kādu brīdi buras ap tādu kā nelielu planšetdatoru.

– Portāls būs aiz Brīvības un Cēsu ielas krustojuma. Centrā starp trolejbusa vadiem! Ceturtā papildjosla! Es iedarbināšu staru lielgabalu. Bez tā mēs no viņiem neatrausimies. – Viņš nospiež kādu pogu uz vecās šujmašīnas korpusa. Tas pēkšņi iezaigojas zaļganā krāsā un sāk mirgot. No šujmašīnas tukšā vēdera izvirzās stobrs ar optisko tēmēkli. Zirgastainais pavērs to pret sekotājiem melnajā *Mercedes* taksometrā.

– Saki man, kad! – viņš uzsauc pie stūres esošajam.

– Nesteidzies, es vēl neredzu portālu! Ā, beidzot tas parādījās, – murmina kārnais šoferis.

Vai man jums jāsaka, ka biju pamatīgi pārbijies?

Tas pat nav īstais vārds!

Sēdēju, muti atpletis, un nesapratu pilnīgi neko! Kāds vēl portāls? Pašā Rīgas centrā! Izbrīnā pavēros pa busiņa priekšlogu. Ja kāds no jums nekad mūžā nav redzējis Brīvības un Cēsu ielas krustojumu, tad varu teikt, ka Cēsu iela ir tāda maza, slīpi ejoša ieliņa Brīvības ielas kreisajā pusē – to var redzēt, ja brauc ārā no centra Juglas virzienā. Bet Brīvības iela ir liela un plata – trīs joslas vienā pusē, divas otrā –, pilna ar trolejbusiem, autobusu un vieglajām automašīnām. Vai zināt, ko es pēkšņi

ieraudzīju Brīvības ielas vidū? Ceturto joslu – estakādi, kas ved stāvus augšup debesīs uz tādu kā sarkani zaigojošu... Pat nezinu, kā lai to nosauc! Ja šī josla atrastos uz zemes, varbūt to varētu dēvēt par tādu kā iebrauktuvi tunelī.

– Velns lai parauj! Tu atkal dzen mani tajā sasodītajā sarkanajā portālā! Vai neko labāku nespēji atvērt? – iebļāvās kārnais. – Kad aizskaitīšu līdz trīs, šauj!

Busiņa motors izmisīgi ierēcās, automašīnai traucoeties augšup pa ceturto Brīvības ielas papildjoslu tieši debesīs. Sarkanais, zaigojošais aplis strauji tuvojās.

Viens, diiivi... trīs!

Šajā brīdī atskanēja mežonīgs dārdiens, nez no kurienes uzradās žilbinoša gaisma – tik spoža, ka, šķiet, uz brīdi zaudēju redzi. Tad es jutu, kā mēs kaut kur kūleņojam, krītam. Tā bija ļoti nepatīkama sajūta, tomēr divainākais bija tas, ka viss notika kaut kā ļoti lēni. Gandrīz kā palēninātā filmā. Tad mana apziņa laikam uz kādu brīdi kaut kur aizpeldēja un es atslēdzos.